

La chasse — une affaire, par le baron P. Inkey.

L'élevage du gibier étant une des branches de l'agriculture, on ne saurait s'élever contre la mise en valeur du droit de chasse (affermage du terrain, permis de tuer du gibier) tant que les tiers n'en subissent aucun dommage.

Il importe que la loi mette d'urgence ordre à la question des dégâts de gibier. La nouvelle loi devra poser en principe 1° que tout propriétaire a le droit de fixer l'effectif du gibier sur ses terres et de se protéger ainsi contre les dégâts du gibier; 2° que l'indemnité est due par la personne qui exerce la chasse ou qui en loue le droit sous une forme quelconque.

*

Shooting — a business! By Baron P. de Inkey.

Game breeding, being a branch of agriculture, no objection can be made to commercialising the shooting rights (leasing of the ground, shooting licences) as far as it does not cause an injury to another person.

The urgent legal regulation of damage by game is an inevitable necessity. But the new law has to state that: 1. it is the right of every landowner to determine the quantity of game he wil keep, thus also to control the damage; 2. liable to pay damages is any person, who either exercises his shooting rights himself or commercialises them.

Svédország példája.

Szaklapok hasábjain, gyűlések tárgysorozatán egyre többször visszatérő kérdés: *a nyersanyagpótlás*.

Mindinkább szaporodik a kutatók, statisztikusok adathalmaza, amely azt igazolja, hogy földünk ásványi kincseivel szemben fokozatosan nő az emberi igénybevétel és többé-kevésbé jól megalapozott becslések igyekeznek számot adni arról is, melyikből mennyi időre futja még.

Ma kétségtelenül az *olajprobléma* áll legélesebben az előtérben.

Energiagazdálkodásunk célkitűzéseinek tengelye a „*folyékony arany*“, amely óriási gazdasági és nemzetvédelmi jelentősége révén döntő szóhoz jutott a világpolitikában.

Pedig egyre döbbenetesebben közeledik felénk annak a valószínűsége, hogy az olaj napjai megszámoltattak.

Akik a Krónikának erre vonatkozó mostani fejezetét figyelemmel elolvassák, meg fogják érteni a kérdést teljes komolyságában, felesleges tehát azt bővebben részleteznem.

De ide kell iktatnom néhány adatot, hogy tulajdonképeni mondanivalóm lényegét, az *erdők szaporításának* szükségességét még jobban megvilágíthassam.

A római Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet kiadásában folytatólagosan megjelenő erdészeti statisztika igen tanulságos olvasmány.

Biró Zoltán biztos vonásokkal felvázolt, meggyőző erejű áttekintést nyújtott az egész problémáról a Magyar Mérnök- és Építész Egylet szegedi osztályának közgyűlésén „*Erdőgazdaság és technika*“ címen tartott és rendkívül érdeklődéssel fogadott előadásában; a papírfogyasztásra vonatkozó adatokat az ő szíves engedélye alapján közlöm.

A jólismert régi közgazdasági tétel úgy tanítja, hogy egy ország faellátása akkor van egyensúlyban, ha erdősültsége 25% körül mozog.

Ma pedig azt látjuk, hogy nemcsak a szinte korlátlan értékesítési lehetőségekkel bíró 27%-os erdősültségű Németbirodalom, hanem még a kevésbé kedvező viszonyok között lévő 28.8 és 30.6%-os erdősültségű Bulgária, illetve Jugoszlávia is óriási áldozatokat hoznak fakészletük szaporítása érdekében.

Ausztriában (37.4%) és Csehszlovákiában (33.0%) — hogy csak a 25%-on felüli államokat említsem — néhány évvel ezelőtt még súlyos gondot okozott a feleslegek elhelyezése. De ez csak a pillanatnyilag kedvezőtlen külpolitikai viszonyoknak volt a következménye. A kereslet-kínálat kiegyenlítődésre törekvő örök törvényszerűsége elől nem lehet sokáig elzárni az országhatárokat és a helyzet gyökeres megváltoztatását minden szónál ékesebben az *emelkedő* faárak igazolják a két szomszéd államban.

A fa mint nyersanyag óriásit nött közgazdasági tekintélyben.

Felhasználásának ősi — és nem csökkenő mennyiségeket fogyasztó — módjai mellett főleg a cellulóze-gyártás jelent növekvő igénybevételt.

Sőt, aligha tévedünk, ha azt állítjuk, hogy a világ cellulóze-szükséglete maholnap egész erdőgazdálkodásunkra döntő befolyást fog gyakorolni.

Csak egy-két adatot vegyünk figyelembe.

A még hatalmas őserdőkkel rendelkező Északamerikai Egyesült Államok már ma is évi 300.000 vasuti kocsirakomány nyers cellulózét importálnak Kanadából. Mert polgárainak fejenkénti évi papírfogyasztása meghaladja a 120 kg-ot! Angliában 70—80 kg, Németországban 50—60, Magyarországon pedig 16—20 kg a fejenkénti papírszükséglet.

És nem valószínű, hogy az emberi kultúra további elmélyülésével ez a fogyasztás csökkenne!

A fa vegyi feldolgozásának egyéb módjai (cukor, szesz), a fagáz, de még a fautak is szinte beláthatatlan mértékben fogják igénybevenni az erdőt.

Csoda-e tehát, ha józan és *előrelátó* kormányzat még akkor is a jövőre gondol, ha pillanatnyilag talán feleslegei vannak és nemcsak fenntartani igyekszik a nemzet egyik legfontosabb kincsét jelentő fatölkét, hanem még szaporítja is azt, ahol és amennyire csak lehet.

Ezt akarom igazolni Svédország példájával, ahol az összes területnek nem kevesebb, mint 56.6%-a erdő*).

És ennek a gazdag északi államnak minden törekvése mégis odairányul, hogy annyi területet szerezzen vissza az erdő számára, amennyit csak törvényhozási és birtokpolitikai intézkedések, valamint társadalmi propaganda segítségével más művelési ágaktól elhódítani, kopár-, futóhomokfásítás és lecsapolások útján telkesíteni képes.

Erdőgazdasági néhány évvel ezelőtt, az általános válság idejében, szintén nehézséggel küzdött. De a század elején kitűzött erdőfenntartási program akkorra már régen *erdőszaporítási* tevékenységgé vált és változatlanul uralmon maradt a dekonjunktúra alatt is. Mert hogy milyen érték az erdő, azt nemcsak a háború mutatta meg, hanem a példátlan arányokban fejlődő kivitel is.

*) Az adatokat részben a múlt év őszi Magyarországon tartott nemzetközi erdészeti kongresszusokon résztvevő svéd szakemberek szíves tájékoztatása, részben külföldi lapokban megjelent tanulmányok alapján közlöm.

És hogy megfordítva: mit jelent a fahiány, arra is tud példát a svéd történelem.

Mintegy 800 évvel ezelőtt Svédország legnagyobb részét változatos összetételű erdő borította. A földművelés térhódításával, mint mindenütt, a Skandináv-félszigeten is erőteljesen irtani kezdték az erdőket, amelynek területét gyakori elemi csapások és háborús pusztítások is csökkentették.

A XVII. században már érzékeny hiányt jelentett az értékesebb fafajok és választékok eltűnése és 1647-ben megjelent az első törvényes rendelkezés az erdők fenntartása érdekében.

Ezt követőleg azonban — Svédország európai nagyhatalmi szerepének idejében, amikor szinte szakadatlanul háborúban állott hol egyik, hol másik szomszédjával — az erdőkről ismét megfeledkeztek és azok pusztítása akadálytalanul folyt tovább.

A XIX. század elején a fűrészipar és a bányászat fellendülésével kapcsolatosan nyilvánvalóvá vált, hogy amennyiben az erdőket törvényes intézkedés nem veszi a védelmébe, a belőle élő iparágaknak rövidesen nem marad nyersanyaguk.

Az 1869-i kormányrendelet a letarolt erdőterületek felújítására kötelezi az erdőbirtokosokat, Gottland és Öland északi tartományokban pedig a szálalás csak állami erdőtiszt kijelölése alapján történhetik.

Ezek az intézkedések azonban csak féleredményt hoztak. Svédországnak a legszélsőségesebb viszonyokat magába foglaló termelőhelyeire való tekintettel bajos is lett volna — az erdészeti tudományok akkori fejlettsége mellett — általános érvényű törvényes rendelkezésekkel szabályozni az erdőgazdaságot. Olyan megoldást kellett választani, amely rugalmasan alkalmazkodva az éghajlati, népességi, gazdasági és szociális viszonyokhoz, az erdőfenntartás érdekében valóban komoly eredményeket hozhatott.

1905-ben lépett életbe az állam kezdeményezésére „*az erdőfenntartás kerületi bizottságai*” címen ma is működő társadalmi intézmény, amely a különleges svédországi keretből kinövően, gazdaságpolitikai jelentőségével egyetemes érdeklődésre tarthat számot.

Mert az elgondolásnak az volt a kiinduló pontja, hogy *minden kényszerítő eszköznél többet ér a szívesen vállalt önkéntes munka!*

Az ország minden kerületében egy tanács működik, amelyeknek hatásköre a mi vármegyei közigazgatási bizottságainkéhoz hasonlatos. Ez a tanács felügyelő szerve a kerület gazdasági ügyeinek is.

A birtokosoknak kerületenként külön érdekképviselőjük van, amelynek „*Mezőgazdasági Szövetkezet*“ a neve. Ennek fenntartásához az állam is hozzájárul és működését az érvényben lévő országos rendelkezések szabályozzák.

Ennek a két testületnek a tagjaiból alakul a 3 személyből álló erdőfenntartási bizottság, még pedig úgy, hogy egy-egy tagot a két testület delegál, elnökét pedig a kormány nevezi ki ugyancsak a két testület tagjai közül.

A bizottság mandátuma 3 évre szól és tagjai fizetést nem kapnak.

Tekintettel erre a körülményre, valamint arra, hogy ennek a bizottságnak tagja lenni nagy megtiszteltetés és a megbízás a szakértelem megbecsülését jelenti, a bizottság óriási tekintélynek és osztatlan népszerűségnek örvend minden kerületben.

Munkáját nem szabályozzák szigorú részletes előírások; *a fennálló törvények keretein belül teljes szabadsággal rendelkezik* és talán éppen ezzel magyarázható, hogy rövid idő alatt szinte hihetetlen eredményeket tudott ez az intézmény elérni.

A bizottság maga választja meg munkatársait. A legfontosabb hivatalt az ú. n. kerületi erdőtiszt tölti be, akinek a viszonyok kívánalmai szerint megfelelő számú erdőmérnök, altiszt és előmunkás áll a rendelkezésére.

Az összes alkalmazottak megbízatása legfeljebb 5 évre szól, ami természetesen meghosszabbítható. A felelősségteljes munka megbecsülésének jele azonban, hogy az alkalmazottak fizetése jóval meghaladja az állami vagy magán-szolgálatban álló erdőszeti személyzet díjazását.

A törvényes tekintélyt ezeknek a bizottságoknak az erdőfenntartásról szóló 1925-i törvény biztosítja, amely egy-

ben aziránt is intézkedik, hogy a kerületi bizottságokat egy központi szerv (*Skogsvardstyrelsenas förbund*) irányítsa. Ez a vezetés azonban ismét csak az általános érvényű igazgatási rendszabályok és gazdasági irányelvek rögzítésére szorítkozik, amelyen belül minden kerületi bizottság a maga helyi körülményeinek legjobban megfelelő munkát fejtheti ki.

Igen érdekes az intézmény pénzügyi megalapozása.

Svédországban az erdőbirtokos 2% adót fizet a kitermelt fa tőára után. Az erdőfenntartási bizottságok felállításával egyidejűleg a kormány elrendelte, hogy minden 100 svédkoronát meghaladó eladás után a tőárnak további 1.3%-a fizetendő be a bizottság munkájának biztosítására. Szükség esetén az állam, a kerületi tanácsok és a mezőgazdasági egységek is hozzájárulnak a költségekhez.

És semmi sem bizonyítja jobban az eszme életrevalóságát, a bizottság önzetlen és lelkes működésének a legszélesebb rétegekben való elismerését, mint azok az összegek, amelyek egyre fokozódó mértékben állanak a bizottság rendelkezésére.

Míg 1915-ben 2 millió, 1925-ben 5,160.000 és 1935-ben már 7.5 millió svédkorona felett rendelkeztek a bizottságok összesen!

Munkájuk gerincét az első időben a kisbirtokosoknak és általában az ország egész lakosságának *erdőgazdasági kioktatása* képezte.

Ma büszkén állíthatják, hogy egy merőben *új erdészeti lelkeséget* sikerült cselekvő életre kelteniök.

Most már nem is igen van szükség arra, hogy felvilágosító előadásokat és tanfolyamokat tartsanak. De azért az apró iskolás-gyermekek az erdőt a bizottságok által rendezett kirándulásokon tanulják meg szeretni és az erdőbirtokosok is szívesen jelentkeznek a minden évben megtartott tanulmányutakra, hogy az erdőgazdaság modern eljárásaival, az erdészeti tudomány és kísérletügy legújabb eredményeivel megismerkedhessenek.

Ma már az a helyzet, hogy a bizottságok — jelentős összegek felett rendelkezve — nemcsak a hivatalos erdészeti kísérletügyet támogatják, hanem maguk is komoly kísérlete-

ket folytatnak, sőt összevásárolják az eladó gyengébb minőségű mezőgazdasági földeket vagy eladásra kínált erdőket és telkesíthető terméketlen területeket, hogy azokat okszerű erdőgazdasági művelés alá vonva, a nemzeti vagyont gyarapíthassák.

A bizottságok ingyenes szaktanácsal állanak a hozzájuk fordulók rendelkezésére, csekély díjazás ellenében vállalják erdősítések, kitermelések és faeladások vezetését, illetőleg lebonyolítását. Nagykiterjedésű csemetekerteket tartanak fenn, amelyekből a csemeték millióit bocsátják önköltségi áron az erdőt egyre jobban megkedvelő falusi lakosságnak a rendelkezésére, sőt a származási kérdés fokozott előtérbe kerülésével az erdei famagvak gyűjtését, tisztítását és szétosztását is a kezükbe vették.

A 22 kerületi bizottság összes kiadásai 1915-ben 1,300.000, 1925-ben 3,700.000 és 1935-ben 5 millió svédkoronát tettek ki. Ha ezeket az összegeket a fentebb megadott bevételekkel összehasonlítjuk, nyilvánvalóvá válik, milyen hatalmas anyagi tartalék felett rendelkeznek a bizottságok. És megérthetjük azt is, hogy a felújításokon, a tengerparti dűnák megkötésén felül újabban a legelőjavítás és a mocsaras területek lecsapolását is a hatáskörükbe vonták.

1905—1935-ig 140.000 kg erdei famagot, 311 millió csemetét osztottak ki az igénylők között, ami 470.000 kat. hold erdőterület felújítását jelenti.

A bizottság munkájának köszönhető az is, hogy a Svédország összes területének 15%-át elfoglaló mocsaras terület az utóbbi 10 év alatt 9%-ra csökkent a mintegy 8000 km összes hosszúságot kitevő árokrendszer elkészítése következtében.

Az 1905—1909-ig terjedő időben évente átlag 1339 esetben vették igénybe magánosok a bizottság segítségét, az 1931—1935-ig terjedő időben pedig évente átlag 35.878 esetben!

A bizottságoknál alkalmazott erdőtiszttek száma 1905 óta 27-ről 78-ra, az erdőőröké 82-ről 255-re és az előmunkások száma pedig 348-ról 1017-re szaporodott.

Ezekhez a számokhoz nem kell bővebb magyarázat.

Ma már nem a bizalom megnyeréséről és az erdőgazdaság súlyának megértetéséről van szó, ma ott tartanak a bizottságok, hogy a hatáskörük alá eső erdőgazdaságokban a minőségi és mennyiségi többtermelés módszereit igyekeznek meghonosítani a legkisebbik önköltségi ár mellett és egyben a legkedvezőbb értékesítési lehetőséget biztosítani a birtokos számára. Ami végeredményében és együttesen a nemzet vagyonosodását jelenti.

Hogy ezek a csodálatos eredmények mint eleven valóság boldogíthatják Svédországot, az csak részben az 1923-ik évi erdőtörvénynek az érdeme, amely nagyjában ugyanazokat az elveket szegezi le az erdőfenntartás érdekében, mint a többi európai állam hasonló rendszabályai.

Ez a törvény kimondja az erdőterület fenntartásának kötelezettségét; a más művelési ágra való áttéréshez kormányhatósági engedély kell. Kötelezi a birtokost a vágásterület hiánytalan felújítására, a szakszerű erdőápolásra. Engedély nélküli termelés esetén a kerületi bizottság a vágást betilthatja. Amennyiben pedig ennek sincs foganatja, a törvény a tilalom megszegőjét igen súlyos pénzbírsággal, sőt a kitermelt faanyag elkobzásával sújthatja.

Érdemes egy kicsit elgondolkodni a svéd példán!

A siker titka elsősorban a néplélek legszélesebbkörű megnyerésében, a vezetők önzetlen, lelkes munkájában, a társadalom és kormányzat szoros együttműködésében keresendő.

Mihályi Zoltán dr.

*

Das Beispiel Schwedens. Von. Dr. Z. Mihályi.

Die Beschränktheit der für die Energiewirtschaft der Welt in Frage kommenden Rohstoffquellen, der riesenhaft steigende Verbrauch an Zellulose mahnen zur Vermehrung der Holzvorrats.

Das Bewaldungsprozent Schwedens beträgt 56.5 v. H. Das Land ist also ein Holzausfuhrstaat, seine Gesetzgebung und Interessenvertretungen sind aber eifrigst an der Erhaltung, ja sogar Vermehrung der Waldfläche bemüht.

Besondere Achtung verdienen die unter dem Namen „Bezirksausschüsse für Walderhaltung“ im Jahre 1905 ins Leben gerufenen gesellschaftlichen Organisationen, die mit grösster Anpassungs-

fähigkeit arbeitend bereits auf erstaunliche Erfolge zurückblicken können. Nicht nur auf dem Gebiete der Aufforstung, Entwässerung, Wald- und Heidemelioration, sondern vor allem in der forstlichen Erziehung der Kleinbesitzer und des ganzen Volkes.

Verf. schildert eingehend die Gliederung, Wirkungskreis, bisher geleistete Arbeit und materiellen Grundlagen der Ausschüsse (1.3%-e Besteuerung des Stockpreises zugunsten der Ausschüsse bei allen Holzverkäufen über 100 Kronen!) sowie jene gesetzlichen Bestimmungen die derzeit die schwedische Forstwirtschaft regeln.

L'exemple de la Suède, par le Dr Z. Mihályi.

L'auteur fait connaître l'organisation, les attributions, les ressources et les résultats remarquables de l'institution créée par la Suède en 1905 sous le nom de „Comités régionaux de la conservation des forêts“. Il fait brièvement ressortir l'heureux effet des lois forestières qui contribuent à assurer à la Suède l'enrichissement et le développement normal de son économie nationale.

The example of Sweden. By Dr. Z. Mihályi.

The author describes the constitution, activity, financial sources and surprising results achieved by the „County Forest Conservation Boards“; he also gives a short review of the forest laws which, together with the Boards, represent the sure foundation of Sweden's wealth and undisturbed national prosperity through the increase of the forest capital.

Erdőgazdaságilag fontosabb díszbogarak.

Írta: Győrfi János.

Az erdőt fenyegető károsítók ellen csak úgy védekezhetünk sikeresen, ha ismerjük az erdeinkben előforduló kártevőket és azok életfeltételeit. Különösen a hirtelen és tömegesen fellépő rovarok ökológiáját kell ismernünk, mert ezek nem csak egyes fák, vagy fa csoportok halálát idézhetik elő, hanem nagy mértékben elszaporodva, egész állományokat pusztíthatnak el. Ilyen tömeges elszaporodásra hajlamos fajokat a díszbogarak családjában is találunk.

A díszbogarak, *Buprestidae*, amint azt nevük is mutatja, igen szép, élénk színű, fémfényű bogarak. Testük megnyult, előlről hátrafelé keskenyedő, csápjuk már a negyedik ízről kezdődő-